Eduskunnan sivistys- ja tiedejaostolle
12.10.2018

Asia: HE 123/2018 vp Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2019

Lausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2019

Monika-Naiset liitto ry kiittää mahdollisuudesta antaa asiantuntijalausunto ko. asiassa.

Monika-Naiset liitto ry on maahanmuuttajanaisjärjestöjen ja monikulttuurista naistyötä tekevien järjestöjen kattojärjestö, joka täyttää tänä vuonna 20 vuotta. Liitolla on tällä hetkellä 13 jäsenjärjestöä, jotka edustavat eri puolilta maailmaa Suomeen muuttaneita naisia. Liitto toimii asiantuntijana ja tekee työtä maahanmuuttajanaisten tasa-arvoisen ja yhdenvertaisen aseman parantamiseksi. Liittoon on kertynyt erityisosaamista pari- ja lähisuhdeväkivallan ja väkivallan kulttuuristen erityispiirteiden kuten pakkoavioliiton, kunniaan liittyvän väkivallan ja ihmiskaupan uhrien auttamistyöstä. Liitto tarjoaa erityispalveluja väkivaltaa kokeneille ja kotoutumisen tukea tarvitseville naisille. Näitä palveluja tarjotaan valtakunnallisesti usealla eri kielellä Kriisikeskus Monikassa, Turvakoti Monassa ja Kotoutumiskeskus Monikassa.

On häpeällistä huomata, että Suomi ei ole enää sukupuolten tasa-arvon kärkimaita. Olemme auttamattomasti jäämässä jälkeen kansainvälisessä kehityksessä. Esimerkiksi Euroopan tasa-arvoinstituutin EIGE:n tasa-arvoindeksin (2017) mukaan Suomen tasa-arvokehityksessä ei ole tapahtunut positiivista muutosta ja joillakin aloilla näkyy selkeä takapakki. Sukupuolten tasa-arvon edistäminen näkyy puheissa, mutta ei resurssien jaossa: se ei saisi maksaa. Tämä näkyy selkeästi myös hallituksen esityksessä valtion talousarvioksi.

Monika-Naiset liitto pitää erittäin huolestuttavana, että talousarviossa tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustyölle varatut resurssit ovat hyvin niukat. Työtä kerrotaan edistettävän useilla hallinnonaloilla, mutta tämä ei näy korvamerkityissä resursseissa.

Erityinen huolemme liittyy Istanbulin sopimuksen toimeenpanoon varattuihin resursseihin. On myönteistä, että turvakotien toimintaan osoitettuja määrärahoja on viime vuosina lisätty. Määräraha on kuitenkin edelleen riittämätön. Turvakotien rahoitus on turvattava vastaamaan Euroopan neuvoston suosituksia. Lisäksi on huomattava, että Istanbulin sopimuksen toimeenpano on paljon laajempi kokonaisuus, kuin pelkästään turvakotitoiminta: sen tulisi sisällyttää mm. ammattilaisten koulutusta, tutkimusta, koordinaatiota, matalan kynnyksen auttamispalvelut ja palvelut seksuaalirikosten uhreille valtakunnallisesti.

Istanbulin sopimuksen toimeenpanon valvova GREVIO-asiantuntijaryhmä (Euroopan neuvosto) vieraili Suomessa syyskuussa. Ryhmän virallinen raportti ja suositukset saataneen joulukuussa. Suomi on säännöllisesti vuosien ajan saanut lukuisia huomautuksia kansainvälisiltä sopimusvalvontaelimiltä naisiin kohdistuvan väkivallan vastaisen työn aliresursoimisesta. Moitteita saataneen myös GREVIOlta.

Liitto pitää erittäin huolestuttavana sitä, että Istanbulin sopimuksen toimeenpano-ohjelman toteuttamiselle ei ole tosiasiallisesti osoitettu mitään erillistä määrärahaa talousarviossa, vaan työn oletetaan tapahtuu kunkin hallinnonalan omista toimintamenoista. Tämä kertoo tasa-arvon edistäminen ja naisiin kohdistuvan väkivallan vähentäminen eivät ole hallituksen prioriteetti, vaikka juhlapuheissa ja kansainvälisillä areenoilla näin annetaan ymmärtää.

Monika-Naiset liitto ry
Hermannin Rantatie 12 A
00580 Helsinki

Puh. +358 (0)9 7279 9999
Fax: +358 (0)9 7279 9997
info@monikanaiset.fi

Y-tunnus 1570933-8
rek.nro 177.085/18.08.1999

Liitto vaatii, että Istanbulin sopimuksen toimeenpano otetaan vakavasti ja työlle kohdennetaan riittävät resurssit valtion talousarviossa. Naisiin kohdistuva väkivalta on edelleen yksi Suomen vakavimmista ihmisoikeusloukkauksista, joka merkittävästi estää tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden toteutumista.

Liitto esittää, että Suomeen perustetaan riippumaton kansallinen valvonta- ja seurantataho, joka raportoisi vaalikausittain eduskunnalle naisiin kohdistuvan väkivallan vastaisten toimenpiteiden täytäntöönpanon edistymisestä ja ongelmakohdista. Tehtävä on perustettava pikaisesti ja siihen on varattava resurssit valtion talousarviossa.

Liitto muistuttaa, että järjestöt ovat merkittäviä toimijoita kansalaisten hyvinvoinnin turvaajina. Tämä kansalaisjärjestötoiminta Suomessa on turvattava.

Naisjärjestöjen valtionavustus on ollut verrattuna muihin kansalaistoiminnan kansallisiin kattojärjestöihin hyvin matala. Samaan aikaan jo entisestään matala rahoitus on laskenut merkittävästi. Valtionavustus perustuu lakiin eräiden naisjärjestöjen valtionavusta (663/2007).

Naisjärjestöjen toiminnan turvaamiseksi ehdotamme, että eduskunta lisää 450 000 euroa momentille 29.10.51 kolmelle valtakunnalliselle naisjärjestölle Naisjärjestöjen Keskusliitto – Kvinnoorganisationernas Centralförbund ry, NYTKIS ry ja Monika-Naiset liitto ry. Viittaamme tässä myös Eva Biaudet´n 25.9.2018 eduskunnalle tekemään talousarvioaloitteeseen määrärahan lisäämisestä ko. naisjärjestöille.

Viimeisen 10 vuoden aikana Suomen väestörakenteessa on tapahtunut pysyvä muutos. Suomessa maahanmuuttajataustaisen väestön osuus (2017) on n. 6,8 %. Sen lisäksi Suomessa on alueita, joissa vieraskielisten osuus väestöstä on keskivertoa korkeampi (pääkaupunkiseutu yli 15 %).

Valtakunnallisen Etnisten Suhteiden Neuvottelukunnan (ETNO) jäsenenä liitto on huolissaan kasvavan vieraskielisen väestönosan perusoikeuksien toteutumisesta. Kuka valvoo ja millä resursseilla, että perusoikeudet asukkaina ja palveluiden asiakkaina toteutuvat – ei ainoastaan kotoutumisessa vaan jokaisella hallinnonalalla?

Kasvu ei ole näkynyt lisääntyvinä resursseina esimerkiksi virallisille vieraskielisten vaikuttamistoimielimille (valtakunnallinen ja alueelliset Etnot, paikalliset maahanmuuttajaneuvostot). Näiden tehtävänä olisi varmistua, että maahanmuuttajat ja vieraskieliset asukkaat kuuluvat julkisen päätöksenteon eri vaiheissa. Viranomaiset tarvitsisivat resursseja ja osaamista asiantuntijakuulemisen ja järjestöyhteistyön muotojen kehittämiseen. Ei riitä, että näennäisesti "osallistetaan", "kuullaan", ollaan "kumppaneita". Resursseja tarvitaan, jotta esim. vieraskielisyydestä, maahanmuuttajajärjestöjen resursseista johtuvia esteitä yhteistyössä ja vaikuttamismahdollisuuksissa voidaan madaltaa myös viranomaispuolella.

Yhdenvertaisuuden edistäminen tarkoittaa myös vieraskielisten ja maahanmuuttajien tosiasiallisia vaikuttamismahdollisuuksia ja osallistumisoikeuksia.

Vaadimme, että oikeusministeriön momentille lisätään Etnisten Suhteiden neuvottelukunnan alueelliseen ja valtakunnalliseen työhön riittävät resurssit, jossa huomioidaan väestörakenteessa ja toimintaympäristössä tapahtuneet pysyvät muutokset.

Kunnioittavasti Monika-Naiset liiton hallituksen puolesta,

Jenni Tuominen
Toiminnanjohtaja
Monika-Naiset liitto ry

Natalie Gerbert
Kriisikeskus Monikan johtaja
Monika-Naiset liitto ry

Monika-Naiset liitto ry
Hermannin Rantatie 12 A
00580 Helsinki

Puh. +358 (0)9 7279 9999
Fax: +358 (0)9 7279 9997
info@monikanaiset.fi

Y-tunnus 1570933-8
rek.nro 177.085/18.08.1999